

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 30.03.1977, sp. zn. 1 Cz 37/77, ECLI:CZ:NS:1977:1.CZ.37.1977.1

Číslo: 5/1979

Právní věta: Žaloba o určení otcovstva muža, ktorý už nie je nažive, smeruje a konanie o tejto žalobe sa vedie proti opatrovníkovi zomretého, ktorého ustanovil súd (§ 55 Zák. o rod.), a nie proti zomretému, zastúpenému opatrovníkom.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 30.03.1977

Spisová značka: 1 Cz 37/77

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Opatrovník, Určování otcovství

Předpisy: 94/1963 Sb. § 55

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobu podanou 8. 11. 1975 sa žalobkyňa domáhala, aby súd určil, že J. P., ktorý zomrel 11. 8. 1975, je jej otcom. Uviedla, že jej matka R. D. sa zoznámila s J. P., mala s ním pohlavné styky a porodila dieťa mimo manželstva.

Mestský súd v Bratislave určil, že zomretý J. P. je otcom žalobkyne E. H., narodenej 4. 10. 1957 v Z. Súd prvého stupňa vychádzal z údajov žalobkyne, že matka žalobkyne pochádzala z tej istej obce ako žalovaný J. P., s ktorým začala udržiavať intímne styky, prihliadol na výpovede vypočutých svedkov, najmä svedka A. V., predsedu MNV v Z., ktorí tvrdili, že starší obyvatelia obce, ba aj okolitých dedín majú vedomosť o tom, že žalobkyňa je dcérou žalovaného J. P.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že týmto rozsudkom súdu prvého stupňa bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovení § 6 a § 120 ods. 1 O. s. p. súd dbá na to, aby sa skutočný stav veci zistil čo najúplnejšie. Rozhoduje, ktoré z navrhovaných dôkazov treba vykonať, a vykoná aj iné dôkazy, než sú navrhované.

Podľa ustanovenia § 153 ods. 1 O. s. p. súd rozhoduje na základe skutočného stavu veci.

Za otca sa považuje muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako 180 a viac ako 300 dní, pokiaľ jeho otcovstvo nevyklučujú závažné okolnosti (§ 54 ods. 2 Zák. o rod.).

Výsledky dokazovania, ktoré v prejednávanej veci vykonal súd prvého stupňa, nedávajú ešte skutkový základ zákonnej domnienky, aby bolo možné určiť, že žalovaný J. P. je otcom žalobkyne E. H.

V konaní o určení otcovstva sa rozhoduje o tom, či medzi dieťaťom a označeným mužom je rodičovský vzťah. Ide o vyriešenie otázky veľmi dôležitej nielen pre dieťa, ale aj z hľadiska spoločenského záujmu na založení právneho vzťahu zodpovedajúceho vzťahu skutočnému. Na to, aby súd mohol vysloviť záver o otcovstve muža označeného za otca, musia byť splnené všetky potrebné skutkové predpoklady.

Predovšetkým bolo povinnosťou súdu zistiť, či J. P. súložil s matkou žalobkyne v rozhodujúcom čase pred narodením dieťaťa. Touto dôležitou okolnosťou sa súd nezaoberal; ani matku žalobkyne súd náležite nevypočul o tom, kde a kde mala s J. P. pohlavné styky a či to bolo v kritickej dobe. Podrobná výpoveď matky žalobkyne by bola zrejme naznačila, aké ďalšie dôkazné prostriedky by pomohli k spoľahlivému zisteniu skutočného stavu veci.

Súd mal venovať pozornosť vykonaniu všetkých dostupných dôkazov. Bolo teda treba predovšetkým vypočuť matku žalobkyne, a to aj o tom, prečo sa nepostarala skôr o usporiadanie pomerov ohľadne otcovstva, či už išlo o zápis do matriky a či o zabezpečenie výživného pre žalobkyňu. Vzhľadom na povahu prejednávanej veci a nutnosť vylúčenia akýchkoľvek pochybností mal súd ďalej zistiť, či by sa z lekárskej dokumentácie zomretého nedal získať materiál pre dodatočné urobenie krvnej skúšky; tento výsledok totiž mohol byť prípadne závažnou okolnosťou vylučujúcou otcovstvo muža označeného za otca. Súd mal vypočuť aj svedkyňu U. B., ktorá údajne odovzdala žalobkyňi sumu 20 000 Kčs ako dar od domnelého otca žalobkyne. Uvedená svedkyňa v tom čase žila ako družka s J. P. a jej výpoveď by mohla v mnohom prispieť k zisteniu skutočného stavu veci.

Treba ďalej uviesť, že opatrovník, ktorého vymenúva súd podľa ustanovenia § 55 Zák. o rod., nie je zástupcom zomretého v tomto konaní. Proti zomretému občianske súdne konanie nemožno viesť. Podľa uvedeného výslovného ustanovenia Zákona o rodine (zákona č. 94/1963 Zb.) podáva sa žaloba proti opatrovníkovi a proti tomu sa aj vedie konanie, v ktorom má byť určené, či zomretý je a či nie je otcom žalobkyne. Preto bolo treba v tejto veci aj v záhlaví rozsudku uviesť, že ide o konanie proti opatrovníkovi určenému pre konanie o určení otcovstva zomretého J. P. k žalobkyňi.

Žalobkyňa mohla ešte pred podaním žaloby požiadať súd, aby ustanovil zomretému J. P. opatrovníka podľa ustanovenia § 55 Zák. o rodine a po právoplatnom rozhodnutí o tejto otázke podať potom žalobu proti tomuto opatrovníkovi. Ak obidva svoje návrhy spojila, mal súd konanie o týchto návrhoch rozlíšiť a vyjadriť to aj v svojich rozhodnutiach.

Súd prvého stupňa v prejednávanej veci porušil teda svojím rozhodnutím aj konaním, ktoré mu predchádzalo, zákon v ustanoveniach § 6, § 120 ods. 1 a § 153 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 54 Zák. o rod.